Львівський професійний коледж
готельно-туристичного та ресторанного сервісу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НМР
_____ Марія СКОРОБОГАТА
28 серпня 2025 р.

Методичні матеріали для проведення лекцій з дисципліни «Географія туризму»

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа»

Підготував:
Викладач Безручко Л.С.

Погоджено на засіданні циклової комісії готельно-туристичного напрямку
Протокол № 01 від 28 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Максим ПРИПУТЕНЬ

Львів 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Географія туризму» є складовою гуманітарної та професійно-орієнтованої підготовки здобувачів освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» освітнього рівня «Фаховий молодший бакалавр».

Дисципліна спрямована на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо географічних закономірностей розвитку туризму в Україні та світі.

Зміст навчальної дисципліни охоплює:

- ✓ Теоретичні особливості дослідження географічних передумов розвитку туризму;
- ✓ Особливостей рекреаційно-туристичного районування світу та України;
- ✓ Закономірностей розвитку туризму у різних регіонах та країнах світу;
- ✓ Специфіки функціонування різноманітних видів туризму та їх територіальний розподіл.

Мета курсу: є формування сучасного суспільно-географічного мислення та системи спеціальних знань з теоретичних основ вивчення географії туризму, формування міжнародних туристичних потоків та особливостей територіальної організації туризму в світі.

Цілі курсу:

- опанування теоретичних знань про географічні закономірності розвитку туризму;
- ознайомлення студентів із передумовами розвитку туризму у регіонах світу та Україні;
- формування вмінь визначати закономірності ресурсного забезпечення країн та різновидів туризму, що у них розвиваються;

- формування навичок передбачати перспективи розвитку туризму на основі географічних закономірностей.

Загальний обсяг дисципліни становить 90 годин, з яких 40 годин – лекційні заняття, 22 годин – семінарські заняття, 28 години – самостійна робота здобувачів освіти.

Лекційні заняття організовані відповідно до структури курсу, визначеної в силабусі навчальної дисципліни. Кожна лекція містить тему, мету, завдання, план, короткий конспект, список рекомендованої літератури та посилання на веб-ресурси.

Формою підсумкового контролю є залік. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Львівського професійного коледжу готельно-туристичного та ресторанного сервісу.

Лекція № 1

Тема: Теоретичні особливості дисципліни «Географія туризму»

Мета: Сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про предмет, об’єкт, структуру та міждисциплінарні зв’язки навчальної дисципліни «Географія туризму», а також визначити її місце у професійній підготовці фахівців сфери гостинності.

Завдання:

- Розкрити сутність дисципліни «Географія туризму».
- Визначити предмет і об’єкт її вивчення.
- Охарактеризувати місце дисципліни в системі професійної підготовки.
- Показати зв’язок «Географії туризму» з іншими науками.
- Пояснити основні терміни і поняття, що застосовуються у географії туризму.

План лекції:

1. Предмет та об’єкт дисципліни «Географія туризму».
2. Місце і роль дисципліни у програмі підготовки спеціалістів сфери гостинності.
3. Зв’язок «Географії туризму» з іншими дисциплінами.
4. Головні терміни та поняття «Географії туризму».

Конспект лекції

1. Предмет та об’єкт дисципліни «Географія туризму»

Географія туризму — це наукова дисципліна, що вивчає територіальну організацію туристичної діяльності, туристичні ресурси, умови формування туристичних потоків і просторову структуру туристичного ринку.

Об’єкт дослідження: туристичні ресурси (природні, історико-культурні, соціально-економічні); туристичні райони, центри, дестинації; туристичні потоки; просторові форми та моделі туристичної діяльності.

Предмет дослідження: закономірності просторової організації туристичної діяльності; формування та використання туристичного

потенціалу територій; особливості розвитку туристичних дестинацій; чинники, що впливають на туристичну привабливість.

Таким чином, предметом дисципліни є територіальні аспекти туризму, а об’єктом — туристичний простір і процеси, що в ньому відбуваються.

2. Місце і роль дисципліни у програмі підготовки спеціалістів сфери гостинності

«Географія туризму» є базовою дисципліною, необхідною для формування професійної компетентності майбутніх працівників закладів гостинності, туроператорських компаній, туристичних інформаційних центрів та ін.

Вона забезпечує здобувачам освіти: знання про світовий і національний туристичний простір; розуміння просторових відмінностей туристичного попиту й пропозиції; уміння оцінювати туристичні ресурси; навички аналізу конкурентних переваг територій; здатність формувати туристичні продукти з урахуванням географічних особливостей.

У практичній діяльності фахівця сфери гостинності географічні знання важливі для: створення якісних туристичних маршрутів; добору можливих дестинацій; роботи з клієнтами різних країн; організації логістики туристичних подорожей; управління ризиками (кліматичні, природні, політичні, санітарні тощо).

Таким чином, дисципліна формує фундаментальні просторові уявлення, необхідні для професійної діяльності.

3. Зв’язок «Географії туризму» з іншими дисциплінами

Характер дисципліни є комплексним та інтегрованим.

Основні міждисциплінарні зв’язки:

- Загальна географія — забезпечує знання про фізичні та соціально-економічні умови територій.
- Економіка туризму — допомагає оцінювати ринки, інфраструктуру, економічні ефекти туризму.

- Культурологія — дозволяє дослідити культурні ресурси та традиції як основу для туристичних продуктів.
- Менеджмент і маркетинг туризму — використовує географічні дані для сегментації ринку та позиціонування дестинацій.
- Історія туризму — дає розуміння історичного розвитку туристичного освоєння територій.
- Рекреаційна географія та ландшафтознавство — пояснюють особливості природних умов та їх придатність для відпочинку.
- Транспортна географія — пов’язана з мобільністю туристів і логістикою подорожей.

4. Головні терміни та поняття «Географії туризму»

Найважливіші поняття, що використовуються у дисципліні:

- Туристичні ресурси — природні та антропогенні об’єкти, що можуть бути використані для туристичних цілей.
- Туристична дестинація — територія, яка має туристичні ресурси, інфраструктуру та приваблює туристів.
- Туристичний потік — переміщення туристів у просторі та часі.
- Туристичний потенціал — сукупність умов і можливостей території для розвитку туризму.
- Туристичне районування — поділ території на райони за туристичною спеціалізацією.
- Рекреаційна діяльність — активний або пасивний відпочинок у вільний час.
- Туристична інфраструктура — сукупність закладів і систем, що забезпечують функціонування туризму (готелі, транспорт, харчування, інформаційні служби тощо).

Список використаної літератури

1. Аріон О.В., Уліганець С.І., О.Ю. Дмитрук Географія туризму: навчально-методичний посібник – 2 вид., перероблено та допов. / Аріон О.В., Уліганець С.І., О.Ю. Дмитрук. К. : 2019. - 206 с.

2. Аріон О. В. Географія подорожей та туризму: навчально-методичний посібник до спецкурсу для студентів освітнього рівню «бакалавр» спеціальності 106 Географія (електронне видання). К., 2023. 121 с.

3. Смаль Ігор Географія туризму : [навч. пос.] / Ігор Смаль – Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. – 576 с.

Посилання на веб-ресурси:

- UN Tourism (Всесвітня туристична організація) — головне джерело. Тут публікують щорічні звіти (World Tourism Barometer) про стан ринку в різних регіонах світу.
- WTTC (World Travel & Tourism Council) — ресурс, що фокусується на економічному впливі туризму на ВВП країн та зайнятість населення.
- Eurostat (Tourism section) — детальна статистика по країнах Європейського Союзу: від кількості ліжко-місць до популярних напрямків серед європейців.

Лекція № 2

Тема: Значення туризму у розвитку економіки країн та регіонів

Мета: Сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про роль туризму як соціального явища й економічної галузі, його історичний розвиток, сучасні форми та вплив на соціально-економічне становище територій.

Завдання:

- Розкрити сутність туризму як соціального явища.
- Охарактеризувати історичні етапи розвитку подорожей і туризму.
- Визначити класифікацію та основні види туризму.
- Пояснити сутність туризму як галузі «невидимого експорту».
- Проаналізувати прямий і непрямий вплив туризму на економіку країни або регіону.

План лекції:

1. Туризм як соціальне явище.
2. Історія виникнення і розвитку подорожей та туризму.

3. Класифікація та види туризму.

4. Туризм як сучасна галузь «невидимого експорту».

5. Прямий і непрямий вплив розвитку туризму на економіку регіону чи країни.

Конспект лекції

1. Туризм як соціальне явище

Туризм — це форма соціальної активності людей, пов’язана з тимчасовим переміщенням за межі звичного місця проживання з різноманітними цілями: відпочинок, оздоровлення, культурний розвиток, освіта, професійні потреби, релігійні мотиви тощо.

Основні соціальні функції туризму: Рекреаційна та оздоровча: відновлення фізичного й психологічного стану людини. Освітня: розширення світогляду, ознайомлення з природою, історією та культурою інших народів. Культурна: збереження й популяризація спадщини. Соціальна інтеграція: розвиток міжкультурного діалогу, толерантності, взаєморозуміння. Комунікативна: зміцнення сімейних, професійних і дружніх зв’язків.

Туризм виступає важливим механізмом соціальної мобільності та формування глобальної культури.

2. Історія виникнення і розвитку подорожей і туризму

Давні цивілізації

Перші подорожі мали торговельний, релігійний і пізнавальний характер. У Стародавньому Єгипті, Греції та Римі існували дороги, готелі, терми, що використовувалися мандрівниками.

Середньовіччя

Подорожі були пов’язані переважно з релігійними паломництвами та торгівлею. З’явилися перші путівники для паломників (наприклад, маршрути до Сантьяго-де-Компостела).

Епоха Великих географічних відкриттів

XV–XVII століття — активне освоєння нових територій, розвиток мореплавства, початок міжнародного обміну культур.

XIX століття — становлення сучасного туризму

- Розвиток залізниць, пароплавства.
- Виникнення перших туристичних агентств (Томас Кук, 1841 р.).
- Формування курортних зон Європи.

XX–XXI століття

- Масовий туризм, авіаперевезення, індустрія гостинності.
- Цифровізація, онлайн-бронювання, глобальні туристичні компанії.
- Акцент на сталому розвитку і екологізації подорожей.

3. Класифікація та види туризму

Туризм класифікують за різними критеріями:

За метою подорожі: Рекреаційний Оздоровчий (медичний) Культурно-пізнавальний Діловий (MICE) Релігійний (паломницький) Спортивний Екологічний (зелений) Екстремальний

За тривалістю: Короткочасний (до 3 діб) Тривалий

За територіальною ознакою: Внутрішній В'їзний Виїзний Міжнародний

За організацією: Організований Неорганізований (самодіяльний)

Розуміння класифікації дозволяє правильно формувати туристичні продукти та аналізувати ринок.

4. Туризм як сучасна галузь «невидимого експорту»

«Невидимий експорт» – це послуги, які країна продає іноземним громадянам без фізичного вивезення товарів за межі держави. Туризм є провідною галуззю такої форми експорту.

Чому туристичні послуги — це «невидимий експорт»?

- Туристи споживають товари та послуги всередині країни, але залишають у ній гроші.
- Доходи отримують готелі, ресторани, транспорт, сфера розваг, культурні та спортивні об'єкти.
- Країна отримує валютні надходження без виробництва матеріального продукту.

Туризм є однією з найбільш прибуткових сфер світової економіки та входить до ТОП-5 експортних галузей у багатьох державах.

5. Прямий і непрямий вплив розвитку туризму на економіку регіону чи країни

Прямий економічний вплив: Зростання доходів підприємств індустрії гостинності. Створення робочих місць у готелях, ресторанах, транспорті, розвагах. Податкові надходження до місцевих та державного бюджетів. Валютні надходження від в'їзного туризму.

Непрямий економічний вплив: Розвиток інфраструктури (дороги, аеропорти, комунальні мережі). Підтримка суміжних галузей: будівництва, сільського господарства, торгівлі, сувенірного виробництва. Підвищення інвестиційної привабливості територій. Стимулювання малого та середнього бізнесу (кафе, садиби, транспортні послуги). Розвиток людського капіталу: зростання кваліфікації кадрів, мультикультурності, рівня сервісу.

Туризм є мультиплікатором економічного зростання, адже кожна одиниця доходу, отримана безпосередньо, спричиняє додаткові витрати у суміжних секторах.

Список використаної літератури

1. Нефедова Н. Є. Географія туризму: навчально-методичний посібник / Н.Є.Нефедова, В.В. Яворська, С.Б. Куделіна. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2018. - 160 с

2. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. Посібник. Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/velychko.htm

3. Крачило Н.П. Географія туризма. К.: Вища школа, 1987. 208 с.

4. Мальська М., Худо В., Цибух В. Основи туристичного бізнесу. Львів, 2003. URL: https://tourism-book.com/pbooks/book-63/ua/

5. Проблеми географії та менеджменту туризму / Явкін В.Г., Руденко В.П., Король О.Д. та ін. Чернівці: Рута, 2006. 260с. URL: https://buklib.net/books/22019/

Перелік веб-ресурсів

- Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO): https://www.unwto.org
- Статистичний портал The Travel & Tourism Competitiveness Index (WEF): https://www.weforum.org
- Аналітика глобальної індустрії туризму: https://www.statista.com
- Всесвітня рада з подорожей і туризму (WTTC): https://wttc.org
- Портал «Туристична Україна»: https://tourism.gov.ua
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 3

Тема: Поняття туристичних ринків

Мета: Сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про природу, структуру та функціонування туристичних ринків, їхню сегментацію, джерела інформації та особливості регіонального й національного розвитку.

Завдання:

- Розкрити сутність поняття «туристичний ринок».
- Охарактеризувати джерела інформації про стан вітчизняних і зарубіжних туристичних ринків.
- Визначити чинники сегментації міжнародного туристичного ринку.
- Дати уявлення про структуру регіональних і національних туристичних ринків.
- Розкрити особливості туристичних послуг на ринку.

План лекції:

1. Уявлення про туристичні ринки.
2. Джерела збору інформації про стан зарубіжних і вітчизняних туристичних ринків.
3. Чинники, що визначають сегментацію міжнародного туристського ринку.
4. Регіональні та національні туристичні ринки.

5. Послуги на туристичному ринку.

Конспект лекції

1. Уявлення про туристичні ринки

Туристичний ринок — це система економічних відносин, що виникає між виробниками та споживачами туристичних товарів і послуг у процесі їх створення, просування та продажу. Він включає попит, пропозицію, ціноутворення, конкуренцію, споживчу поведінку та механізми регулювання.

Основні ознаки туристичного ринку: Нематеріальний характер продукту: послуги виробляються і споживаються одночасно. Сезонність: попит змінюється залежно від пори року, клімату, подій. Мобільність споживача: клієнт пересувається до місця отримання послуги. Комплексність продукту: тур включає транспортування, розміщення, харчування, програму перебування, страхування тощо. Міжнародний характер: значна частина потоків перетинає державні кордони.

Туристичний ринок є складною системою зі своєю інфраструктурою: турагенції, туроператори, гіди, транспорт, готельні мережі, онлайн-платформи, інформаційні центри.

2. Джерела збору інформації про стан зарубіжних і вітчизняних туристичних ринків

Аналіз ринку вимагає використання багатьох типів даних — статистичних, фінансових, соціологічних, маркетингових.

Основні міжнародні джерела: UNWTO (Всесвітня туристична організація): статистичні щорічники, огляди туристичних потоків, аналітичні звіти. WTTC (Всесвітня рада з туризму і подорожей): дослідження економічного впливу туризму, прогнози розвитку галузі. OECD Tourism Trends and Policies: міжнародні порівняння політики у сфері туризму. Statista, Euromonitor International, World Travel Monitor: аналітика ринків та споживацьких тенденцій.

Національні джерела: Державні служби статистики. Міністерства туризму та культури. Національні та регіональні туристичні організації.

Професійні асоціації (туроператори, готельні мережі). Портали з онлайн-бронювання (Booking, Airbnb, Skyscanner, Google Travel Trends). соціологічні дослідження та маркетингові опитування.

Отримані дані використовують для аналізу попиту, визначення тенденцій, прогнозування та розробки туристичних продуктів.

3. Чинники, що визначають сегментацію міжнародного туристського ринку

Сегментація туристичного ринку — це поділ споживачів на групи за спільними характеристиками для цілеспрямованого маркетингу.

Основні чинники сегментації:

1. Соціально-демографічні: вік групи туристів; рівень доходу; освіта; сімейний стан; професійний статус.

2. Географічні: країна та регіон проживання туриста; кліматичні переваги; мобільність населення.

3. Психографічні: мотивації подорожі; стиль життя; цінності; хобі та інтереси.

4. Поведінкові: очікування від подорожі; частота поїздок; ступінь лояльності до бренду; особливості споживання послуг.

Сегментація дозволяє створювати продукти, максимально адаптовані до потреб певної групи споживачів.

4. Регіональні та національні туристичні ринки

Національний туристичний ринок — сукупність внутрішніх попиту та пропозиції на туристичні товари та послуги в межах однієї країни.

Його характеризують: економічний стан країни; рівень розвитку інфраструктури; державна політика у сфері туризму; культурні та природні ресурси; внутрішня мобільність населення.

Регіональний туристичний ринок — частина міжнародного, що об’єднує кілька країн зі спільними характеристиками.

Регіональні ринки мають спільні тенденції, подібні туристичні продукти, транспортні маршрути та культурні зв’язки.

5. Послуги на туристичному ринку

Туристична послуга — це діяльність, результатом якої є задоволення потреб туриста під час подорожі.

Структура туристичних послуг: Транспортні послуги: авіаперевезення, автобусні тури, круїзи, трансфери. Послуги розміщення: готелі, хостели, апартаменти, кемпінги. Харчування: ресторани, кейтеринг, локальні гастрономічні продукти. Екскурсійні послуги: гіди, екскурсбюро, тематичні маршрути. Розважальні та рекреаційні послуги: парки розваг, фестивалі, СПА, спорт. Інформаційні послуги: туристичні центри, мобільні додатки, онлайн-платформи. Страхові та фінансові послуги: медичне страхування, страхування подорожей.

Турпослуги часто формуються у комплексний продукт — туристичний пакет, який пропонується споживачу туроператором.

Список використаної літератури

1. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. Посібник. Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/velychko.htm

2. Крачило Н.П. Географія туризма. К.: Вища школа, 1987. 208 с.

3. Мальська М., Худо В., Цибух В. Основи туристичного бізнесу. Львів, 2003. URL: https://tourism-book.com/pbooks/book-63/ua/

4. Проблеми географії та менеджменту туризму / Явкін В.Г., Руденко В.П., Король О.Д. та ін. Чернівці: Рута, 2006. 260с. URL: https://buklib.net/books/22019/

5. Стафійчук В.І. Рекреалогія. К.: Альтерпрес, 2006. 264с.

Перелік веб-ресурсів

- Всесвітня туристична організація (UNWTO): https://www.unwto.org
- Всесвітня рада з туризму і подорожей (WTTC): https://wttc.org
- OECD Tourism Statistics: https://www.oecd.org/tourism
- Аналітичний портал Statista: https://www.statista.com

- Euromonitor International – Travel Industry: https://www.euromonitor.com
- Туристичний портал України: https://tourism.gov.ua
- Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 4

Тема: Країнознавчі дослідження в географії туризму

Мета: Сформувати у здобувачів освіти системне розуміння сутності туристичного країнознавства, його методології, джерельної бази та практичного значення для оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу країн і регіонів світу.

Завдання:

- Розкрити сутність туристичного країнознавства та його роль у формуванні уявлень про країни та регіони світу.
- Охарактеризувати методологічні підходи до країнознавчих досліджень.
- Визначити основні джерела країнознавчої інформації.
- Засвоїти структуру загальної та туристсько-рекреаційної характеристики країни.
- Проаналізувати фактори розвитку туризму в країнах різного типу.

План лекції:

1. Туристичне країнознавство та формування уявлень про країну та регіон світу.
2. Методологія туристичного країнознавства.
3. Джерела країнознавчої інформації.
4. Загальна та туристсько-рекреаційна характеристика країни.
5. Фактори розвитку туризму в країнах різного типу.

Конспект лекції

1. Туристичне країнознавство та формування уявлень про країну та регіон світу

Туристичне країнознавство — це галузь географії туризму, що вивчає країни та регіони світу з позицій їх туристичної привабливості, особливостей туристичного освоєння, ресурсів, інфраструктури та умов перебування туристів.

Його головне завдання — сформувати цілісне уявлення про територію як потенційну туристичну дестинацію.

Основні компоненти туристичного уявлення про країну: природні умови та ландшафтна різноманітність; історико-культурні ресурси; суспільно-географічні особливості; соціально-економічні умови; рівень розвитку туристичної інфраструктури; імідж країни в міжнародному туристичному просторі.

Туристичне країнознавство формує образ країни, який є ключовим чинником туристичного попиту.

2. Методологія туристичного країнознавства

Методологія ґрунтується на поєднанні географічних, економічних, соціологічних та культурологічних підходів.

Основні методи: Описовий: характеристика природних, соціальних і культурних умов. Картографічний: використання карт для відображення ресурсів, туристичних маршрутів, класифікацій територій. Порівняльно-географічний: зіставлення країн за рівнем розвитку туризму, ресурсним потенціалом, інфраструктурою. Статистичний: аналіз туристичних потоків, індексів конкурентоспроможності, економічних показників. Культурологічний: вивчення традицій, ментальних рис, національних особливостей. Маркетинговий: дослідження туристичних потреб, ринків, брендів та позиціонування територій.

Методологія туристичного країнознавства дозволяє здійснювати глибоку системну оцінку країни як туристичної дестинації.

3. Джерела країнознавчої інформації

Джерела інформації поділяються на офіційні, наукові, довідкові та цифрові.

Офіційні джерела: державні статистичні служби; міністерства та відомства з питань туризму; національні туристичні організації.

Міжнародні організації: UNWTO (туристична статистика, аналітика); OECD (звіти про туризм і політику); WTTC (показники впливу туризму на економіку).

Наукові та навчальні видання: атласи, монографії, довідники з країнознавства; підручники з географії туризму та рекреації.

Цифрові джерела: офіційні сайти країн та регіонів; міжнародні туристичні платформи (TripAdvisor, Booking, Expedia); геоінформаційні ресурси (Google Earth, GIS-довідники).

ЗМІ та інформаційні портали: новинні агенції; аналітичні журнали з туризму; професійні блоги та огляди.

Комплексне використання джерел дає найбільш повну картину туристичних можливостей країни.

4. Загальна та туристсько-рекреаційна характеристика країни

Характеристика країни в туристичному країнознавстві включає загальний географічний опис та туристсько-рекреаційну оцінку.

Загальна характеристика: географічне положення; природні умови та ресурси; населення і культура; політичні умови; соціально-економічний розвиток; транспортна система.

Туристсько-рекреаційна характеристика: туристичні ресурси: природні, історико-культурні, подієві; рівень розвитку індустрії гостинності; спеціалізація туризму (пляжний, екологічний, культурний, гастрономічний тощо); інфраструктура розміщення й харчування; безпека перебування туристів; туристичний імідж і бренд країни; туристичні потоки, основні ринки-постачальники.

Таке структурування дозволяє формувати всебічну оцінку туристичної привабливості території.

5. Фактори розвитку туризму в країнах різного типу

Фактори поділяють на природні, економічні, соціально-культурні та політичні.

1. Природні фактори: клімат; ландшафти; наявність рекреаційних ресурсів (моря, гори, озера, заповідники).

2. Економічні фактори: рівень економічного розвитку країни; інвестиції в туристичну інфраструктуру; транспортно-логістичні можливості; ціновий рівень.

3. Соціально-культурні фактори: історична та культурна спадщина; особливості національної кухні; гостинність та культура обслуговування; міжнародний туристичний імідж.

4. Політичні та безпекові фактори: стабільність та законодавче забезпечення туризму; дипломатичні відносини; рівень безпеки, візові правила.

Розвиток туризму в країнах різного рівня залежить від поєднання цих факторів і державної політики підтримки індустрії гостинності.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.
2. Крачило М.П. Туристичне країнознавство. Київ: КНЕУ, 2019.
3. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси світу. Львів: ЛьвДУ, 2018.
4. Пістун М.Д. Соціально-економічна географія світу. Київ: Либідь, 2021.
5. Smith M., Robinson M. Cultural Tourism in a Changing World. Routledge, 2019.

Перелік веб-ресурсів

- Всесвітня туристична організація (UNWTO): https://www.unwto.org
- Всесвітня рада з туризму і подорожей (WTTC): https://wttc.org
- OECD – Tourism Statistics and Policies: https://www.oecd.org/tourism
- CIA World Factbook: https://www.cia.gov/the-world-factbook

- Національна туристична організація України: https://www.ntou.org.ua
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua
- Світовий банк – Country Data: https://data.worldbank.org

Лекція № 5

Тема: Теоретичні засади регіонознавства

Мета: Сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про регіонознавство як науковий напрямок країнознавства, ознайомити з принципами районування світу, класифікацією та типологією країн, критеріями та рівнями регіоналізації, а також із загальною характеристикою світових регіонів.

Завдання:

- Розкрити сутність регіонознавства як напряму країнознавчих досліджень.
- Охарактеризувати загальні засади районування світу.
- Визначити критерії та принципи класифікації та типології країн світу.
- Пояснити сутність регіоналізації світу та її рівнів.
- Сформувати уявлення про основні регіони світу.

План лекції:

1. Регіонознавство як напрямок країнознавства.
2. Загальні засади районування світу.
3. Класифікація та типологія країн світу.
4. Регіоналізація світу, її критерії та рівні.
5. Регіони світу.

Конспект лекції

1. Регіонознавство як напрямок країнознавства

Регіонознавство — це науковий напрям, що досліджує регіони як цілісні соціально-економічні, культурні, політичні та географічні системи. Воно є частиною країнознавства, але зосереджується не на країнах окремо, а на

територіальних утвореннях різного масштабу — субрегіонах, макрорегіонах, міждержавних групах.

Основні завдання регіонознавства: дослідження внутрішньої структури регіонів; виявлення просторових закономірностей їх розвитку; аналіз взаємодії природних, економічних і соціальних чинників; узагальнення особливостей регіональної спеціалізації.

Регіонознавство є базовим інструментом для розуміння регіональних аспектів міжнародного туризму, оскільки дозволяє оцінити потенціал територій, їх взаємозв'язки та конкурентні переваги.

2. Загальні засади районування світу

Районування світу — це поділ планети на окремі території за певними критеріями: природними, соціально-економічними чи геополітичними.

Основні принципи районування:

- Комплексність: врахування природних, економічних, соціальних характеристик.
- Цілісність: регіон має бути внутрішньо однорідним.
- Ієрархічність: наявність рівнів — глобальний, макрорегіональний, субрегіональний.
- Стійкість меж: регіони не повинні часто змінювати конфігурацію.
- Системність: регіони розглядаються як елементи єдиної світової системи.

Основні види районування:

- Природно-географічне: клімат, рельєф, природні ресурси.
- Соціально-економічне: рівень розвитку, господарська спеціалізація.
- Культурно-цивілізаційне: культурні традиції, релігія, мова.
- Геополітичне: історичні зв'язки, міжнародні об'єднання.

У туристичній географії районування використовується для визначення туристичних макрорегіонів та оцінки туристичного потенціалу.

3. Класифікація та типологія країн світу

Країни світу різняться за рівнем соціально-економічного розвитку, політичною системою, ресурсним забезпеченням, місцем у світовій економіці.

Основні критерії класифікації країн: Рівень економічного розвитку: розвинені, країни з перехідною економікою, країни, що розвиваються. Інституційні особливості: форма правління, політичний режим. Рівень соціального розвитку: якість життя, освіта, охорона здоров'я. Економічна структура: індустріальні, аграрні, постіндустріальні країни. Регіональна належність: Європа, Азія, Африка, Америка, Океанія.

Типологія країн: Економічно розвинені країни (США, Японія, країни ЄС). Нові індустріальні країни (Південна Корея, Сінгапур, Малайзія). Країни, що розвиваються (Індія, Бразилія, Індонезія). Найменш розвинені країни (Чад, Нігер, Мадагаскар). Країни з перехідною економікою (Україна, Грузія, Казахстан).

Типологія допомагає оцінювати туристичний потенціал, рівень безпеки, доступність та спеціалізацію країн.

4. Регіоналізація світу, її критерії та рівні

Регіоналізація світу — це процес формування та виділення економічних, культурних, політичних і туристичних регіонів на основі певних критеріїв.

Критерії регіоналізації: Географічні: межі материків, природні бар'єри. Культурно-історичні: культурні традиції, релігія, мова. Економічні: торговельні зв'язки, економічні союзи. Політичні: участь у міжнародних організаціях. Туристичні: подібність туристичних продуктів, наявність спільних туристичних маршрутів, транспортна доступність.

Рівні регіоналізації: Глобальний рівень: поділ світу на великі цивілізаційні або континентальні регіони. Макрорегіональний рівень: Європа, Північна Америка, Азійсько-Тихоокеанський регіон. Субрегіональний рівень: Скандинавія, Балкани, Центральна Європа. Мікрорегіональний рівень: туристичні райони, кластери, дестинації.

Регіоналізація допомагає структурувати світовий туристичний простір, спрощує аналіз ринку та розробку туристичних продуктів.

5. Регіони світу

Загальний поділ світу включає такі великі регіони:

- Європа: висока густота ресурсів, розвинена інфраструктура, культурна спадщина.
- Азія: значне різноманіття, швидкі темпи економічного розвитку, контраст між традиційними та високотехнологічними центрами.
- Африка: багаті природні ресурси, формування нових туристичних напрямів, проблеми безпеки.
- Північна Америка: високі стандарти сервісу, розвинені тематичні парки, діловий туризм.
- Південна Америка: унікальні природні ландшафти, екотуризм, культурна самобутність.
- Океанія: острівні держави з яскравим туристичним брендом (пляжний і курортний туризм).

Світові регіони різняться за ресурсним потенціалом, рівнем інфраструктури, політичною стабільністю і туристичними спеціалізаціями.

Список використаної літератури

1. Дністрянський М.С. Регіонознавство. Львів: ЛНУ ім. Франка, 2020.
2. Пістун М.Д. Соціально-економічна географія світу. Київ: Либідь, 2021.
3. Крачило М.П. Країнознавство. Київ: КНЕУ, 2019.
4. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.

Перелік веб-ресурсів

- United Nations Statistics Division: https://unstats.un.org
- UNWTO – Tourism Highlights: https://www.unwto.org
- CIA World Factbook: https://www.cia.gov/the-world-factbook
- OECD Regional Development: https://www.oecd.org/regional
- National Geographic – World Regions: https://www.nationalgeographic.com

Лекція № 6

Тема: Туристичне районування

Мета: Сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про сутність туристичного та рекреаційного районування, його принципи, ознаки та роль у формуванні туристичних регіонів, а також ознайомити з особливостями туристичного районування території України.

Завдання:

- Розкрити процес рекреаційного та туристського районотворення.
- Визначити основні районоутворюючі ознаки та риси туристичних районів.
- Охарактеризувати підходи до рекреаційної оцінки території.
- Пояснити принципи формування рекреаційних районів.
- Надати характеристику системі туристичного районування України.

План лекції:

1. Процес рекреаційного та туристського районотворення та його характеристика.
2. Районоутворюючі ознаки в туризмі та головні риси туристичних районів.
3. Рекреаційна оцінка території та формування рекреаційних районів.
4. Туристичне районування території України.

Конспект лекції

1. Процес рекреаційного та туристського районотворення та його характеристика

Туристське та рекреаційне районотворення — це процес виділення на території однорідних за туристичними ресурсами, функціями, інфраструктурою та профілем розвитку районів.

Основні етапи районотворення:

1. Збір і аналіз інформації про природні, історико-культурні та соціально-економічні умови території.

2. Виявлення ресурсного потенціалу, включаючи природні ландшафти, кліматичні умови, культурно-історичні пам’ятки, подієвий потенціал.

3. Оцінка інфраструктури: транспорт, засоби розміщення, сервіс, наявність туристичних центрів.

4. Визначення функціональної спеціалізації територій: курортна, культурно-пізнавальна, гірськолижна, екологічна тощо.

5. Встановлення меж туристичних районів за критеріями внутрішньої цілісності та зовнішньої відмінності.

6. Узгодження районів з адміністративним поділом та туристичними потоками.

Результатом районотворення є ієрархічна система туристичних районів, що відображає просторову організацію туризму та використовується в плануванні розвитку індустрії.

2. Районоутворюючі ознаки в туризмі та головні риси туристичних районів

Районоутворюючі ознаки: Природні ресурси: клімат, рельєф, узбережжя, гірські масиви, заповідники. Історико-культурні ресурси: архітектура, музеї, етнокультурна спадщина, сакральні об’єкти. Транспортна доступність: наявність автошляхів, аеропортів, залізничних вузлів. Інфраструктура туризму: готельна база, об’єкти харчування, розваг, сервісних служб. Спеціалізація туризму: морський відпочинок, діловий туризм, гірськолижний туризм, оздоровчі курорти. Економічні умови: інвестиційна активність, рівень розвитку суміжних галузей. Імідж території: популярність на міжнародному чи внутрішньому ринку.

Основні риси туристичного району: Комплексність — поєднання різних видів туристичних ресурсів. Функціональна однорідність — виражена туристична спеціалізація. Просторова цілісність — логічне об’єднання

територій у межах єдиного туристичного простору. Чіткість меж — можливість визначити територіальні межі району. Стійкість і керованість — можливість планування туристичної діяльності.

3. Рекреаційна оцінка території та формування рекреаційних районів

Рекреаційна оцінка території — це визначення ступеня придатності природних і культурних умов для організації відпочинку, оздоровлення та туризму.

Компоненти рекреаційної оцінки: Природні параметри: кліматичний комфорт, наявність водних та гірських ресурсів, екологічний стан. Соціально-економічні параметри: туристична інфраструктура, рівень сервісу, доступність. Культурні ресурси: пам’ятки, подієві заходи, традиції. Екологічні обмеження: природоохоронний статус території, можливі навантаження.

Етапи формування рекреаційного району: Виділення зон з найвищим рекреаційним потенціалом. Аналіз туристичних потоків і функціонального використання територій. Оцінка інфраструктурного забезпечення. Встановлення спеціалізації району (курортний, гірський, культурний). Проєктування структури району та розвиткових пріоритетів.

4. Туристичне районування території України

Територія України відзначається різноманіттям природних ландшафтів, культурних традицій, історичних об’єктів і має значний потенціал для туристського районування.

Найчастіше використовується система районування, що базується на рекреаційних, культурних і природно-географічних особливостях регіонів.

Основні туристичні райони України:

1. Карпатський туристичний район

- Гірські ландшафти, гірськолижні курорти, національні парки.
- Еколого-пізнавальний, спортивний, етнокультурний туризм.

2. Причорноморський туристичний район

- Море, пляжні курорти, санаторно-курортна інфраструктура.
- Літній відпочинок, оздоровчий туризм.

3. Подільський туристичний район

- Історико-архітектурні об’єкти (Кам’янець-Подільська фортеця).
- Культурно-пізнавальний та гастрономічний туризм.

4. Центрально-Український район

- Козацька спадщина, музеї, історичні місця.
- Культурно-пізнавальний туризм.

5. Поліський туристичний район

- Природні ландшафти, лісові території, етнокультурні особливості.
- Екотуризм, зелений туризм.

6. Східноукраїнський район

- Промислові об’єкти, історичні пам’ятники.
- Промисловий, діловий туризм.

Україна має потенціал для розвитку спеціалізованих туристичних кластерів: винний туризм (Одещина, Закарпаття), медичний туризм (Трускавець), релігійний туризм (Почаїв, Зарваниця), екотуризм (Карпати, Полісся).

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси України. Львів: ЛьвДУ, 2018.
3. Крачило М.П. Рекреаційна географія та туризм. Київ: КНЕУ, 2019.
4. Пістун М.Д. Соціально-економічна географія України. Київ: Либідь, 2021.

Перелік веб-ресурсів

- Державне агентство розвитку туризму України: https://tourism.gov.ua
- UNWTO – Tourism Statistics: https://www.unwto.org
- Національна туристична організація України: https://www.ntou.org.ua
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 7

Тема: Географія туризму Європи

Мета: Сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про туристичний потенціал Європи, її рекреаційні ресурси, туристичну інфраструктуру та особливості функціонування основних туристичних районів континенту.

Завдання:

- Розкрити загальну характеристику Європейського туристичного регіону.
- Охарактеризувати Південноєвропейський, Північноєвропейський, Західноєвропейський та Центрально-Східноєвропейський туристичні райони.
- Показати туристичні ресурси, спеціалізацію та інфраструктуру кожного з районів.
- Визначити ключові чинники розвитку туризму в Європі.

План лекції:

1. Загальна характеристика Європейського туристичного регіону.
2. Південноєвропейський туристичний район.
3. Північноєвропейський туристичний район.
4. Західноєвропейський туристичний район.
5. Центрально-Східноєвропейський туристичний район.

Конспект лекції

1. Загальна характеристика Європейського туристичного регіону

Європа — один із найпотужніших і найрозвиненіших туристичних регіонів світу. Континент характеризується:

Ключові риси туристичного регіону Європи: Надзвичайна концентрація культурно-історичних пам’яток — античні міста, середньовічні замки, музеї, собори. Розвинена туристична інфраструктура: транспорт, готельні мережі, сервіс високої якості. Висока урбанізація та велика густота туристичних центрів. Сприятливий кліматичний комфорт у південних країнах, що забезпечує сезонний і міжсезонний відпочинок. Диверсифікація туристичних

продуктів: культурний, пляжний, гірськолижний, гастрономічний, освітній, діловий туризм. Інтеграційні процеси ЄС сприяють мобільності туристів, спрощенню пересування, єдиним стандартам сервісу.

Європа багато років поспіль займає перше місце у світі за кількістю міжнародних туристичних прибуттів.

2. Південноєвропейський туристичний район

До Південної Європи належать: Іспанія, Італія, Франція (південь), Португалія, Греція, Мальта, Кіпр, Хорватія, Чорногорія, Словенія, частково Туреччина.

Характерні особливості:

- Середземноморський клімат — тепле літо, м’яка зима.
- Один із найпопулярніших пляжно-курортних регіонів світу (Коста-Брава, Амальфітанське узбережжя, Кіпр, Крит, Майорка).
- Найбагатша культурна спадщина: Рим, Афіни, Венеція, Флоренція, Барселона.
- Розвинена готельна індустрія, круїзний туризм, гастрономічні маршрути.
- Подієвий туризм: фестивалі Іспанії та Італії, винні маршрути, свята.

Південна Європа — це «серце» середземноморського туризму.

3. Північноєвропейський туристичний район

До нього належать: Норвегія, Швеція, Данія, Фінляндія, Ісландія, Естонія, Латвія, Литва.

Основні риси:

- Перевага природних ресурсів: фіорди, тундрові й лісові ландшафти, гейзери Ісландії, Північне сяйво.
- Розвиток екологічного, пригодницького, круїзного та зимового туризму.
- Високий рівень екологічної безпеки та якості сервісу.

- Унікальні культурні ресурси: вікінгівська спадщина, самобутність скандинавських народів.
- Сприятливі умови для активного відпочинку: риболовля, яхтинг, трекінг.

Північна Європа має менше туристичних потоків, але пропонує ексклюзивні види туризму.

4. Західноєвропейський туристичний район

До нього входять: Франція, Німеччина, Велика Британія, Нідерланди, Бельгія, Люксембург, Швейцарія, Австрія, Ірландія.

Особливості:

- Один із головних центрів культурного і ділового туризму світу.
- Провідні туристичні міста: Париж, Лондон, Амстердам, Відень, Цюрих.
- Розвинений гірськолижний туризм — Альпи (Австрія, Швейцарія, Франція).
- Висока щільність музеїв, культурних подій, архітектурних шедеврів.
- Провідні транспортні вузли Європи — Лондон, Франкфурт, Париж.
- Високий рівень організації туризму та сервісу.

Цей район — центр культурного, історичного та бізнес-туризму.

5. Центрально-Східноєвропейський туристичний район

До нього належать: Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Україна, Румунія, Болгарія, країни Балканського півострова (частково).

Характерні риси:

- Багата історико-культурна спадщина: Прага, Краків, Будапешт, Львів, Софія.
- Розвинені оздоровчі курорти: Карлові Вари, Татрянські курорти, Спа-центри Угорщини, Трускавець.

- Вартість туристичних послуг нижча, ніж у Західній Європі, що робить регіон привабливим для масового туризму.
- Широке різноманіття природних ресурсів: Карпати, Дунай, Чорне море.
- Активний розвиток культурного, гастрономічного, екологічного та медичного туризму.

Цей регіон активно інтегрується у європейський туристичний простір і демонструє стійке зростання туристичних потоків.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси Європи. Львів: ЛьвДУ, 2018.
3. Hall C.M., Page S. The Geography of Tourism and Recreation. Routledge, 2020.
4. Williams S. Tourism Geography: Critical Understandings of Place, Space and Experience. Routledge, 2019.

Перелік веб-ресурсів

- UNWTO – Tourism in Europe: https://www.unwto.org
- European Travel Commission (ETC): https://etc-corporate.org
- Eurostat – Tourism Statistics: https://ec.europa.eu/eurostat
- Visit Europe – Official tourism portal: https://visiteurope.com
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 8

Тема: Географія туризму Азійсько-Тихоокеанського регіону

Мета: Сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про туристичний потенціал Азійсько-Тихоокеанського регіону, його просторову структуру, туристичні райони, інфраструктуру та фактори розвитку туризму.

Завдання:

- Розкрити загальну характеристику Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону.

- Охарактеризувати Південноазійський, Північно-Східноазійський та Південно-Східноазійський туристичні райони.
- Розглянути особливості туристичного району Австралія й Океанія.
- Показати специфіку туристичних ресурсів, інфраструктури та спеціалізації регіону.

План лекції:

1. Загальна характеристика Азійсько-Тихоокеанського регіону.
2. Південноазійський туристичний район.
3. Північно-Східноазійський туристичний район.
4. Південно-Східноазійський туристичний район.
5. Туристичний район Австралія і Океанія.

Конспект лекції

1. Загальна характеристика Азійсько-Тихоокеанського регіону

Азійсько-Тихоокеанський регіон (АТР) — один із найдинамічніших і найпотужніших туристичних регіонів світу, що характеризується: винятковим природним різноманіттям — тропічні ліси, коралові рифи, високі гірські системи, екваторіальні острови; багатою культурною та релігійною спадщиною (індуїзм, буддизм, іслам, даосизм, синтоїзм); високими темпами урбанізації та економічного розвитку; різноманіттям туристичних продуктів: пляжний туризм, паломництво, гастрономічні тури, медитаційні практики, еко- та пригодницький туризм.

АТР є основним центром сучасного масового туризму, що випереджає інші регіони за темпами туристичного зростання.

2. Південноазійський туристичний район

До Південної Азії належать: Індія, Шрі-Ланка, Непал, Бангладеш, Пакистан, Мальдіви, Бутан.

Характерні риси:

- Релігійно-культурна спадщина світового значення: Тадж-Махал, храми Варанасі, буддійські комплекси Непалу та Шрі-Ланки.

- Розвиток паломницького, культурно-пізнавального, йога- і медитаційного туризму.
- Унікальні природні ресурси: Гімалаї, острови Мальдів, тропічні пляжі Шрі-Ланки.
- Медичний туризм — особливо в Індії (аюрведа, велнес-центри).
- Контраст між високим туристичним потенціалом і нерівномірним розвитком інфраструктури.

Мальдіви та Шрі-Ланка — одні з найбільш популярних пляжних напрямів світу.

3. Північно-Східноазійський туристичний район

До нього входять: Китай, Японія, Південна Корея, Монголія, Тайвань.

Основні риси:

- Найвища концентрація мегаполісів: Токіо, Пекін, Сеул, Шанхай.
- Всесвітньо відомі культурні пам’ятки: Великий китайський мур, Кіото, Сеульські палаци.
- Високий рівень технологічного розвитку та сервісу, потужна транспортна інфраструктура.
- Гірськолижні курорти Японії та Південної Кореї, традиційні онсени, чайні церемонії.
- Зростання внутрішнього та виїзного туризму — Китай є лідером за кількістю туристів у світі.
- Монголія — центр екотуризму та степових культур.

Район поєднує модернізацію та давні традиції, що робить його привабливим для туристів різних категорій.

4. Південно-Східноазійський туристичний район

До регіону входять: Таїланд, В’єтнам, Малайзія, Сінгапур, Індонезія, Філіппіни, Камбоджа, Лаос, М’янма, Бруней.

Особливості:

- Один із найбільших центрів пляжного туризму: Пхукет, Балі, Боракай, Лангкаві.

- Багатство буддійської та індуїстської спадщини: Ангкор-Ват (Камбоджа), стародавні храми Індонезії.
- Розвиток гастрономічного туризму — популярні кухні Таїланду, В’єтнаму й Малайзії.
- Сінгапур — глобальний центр ділового туризму та інноваційного міського туризму.
- Розмаїття природних ресурсів: коралові рифи, тропічні ліси, вулкани.
- Активне зростання бюджетного авіаперевезення, що зробило регіон доступним.

Південно-Східна Азія — це поєднання екзотики, історії та високого рівня сервісу.

5. Туристичний район Австралія і Океанія

До цього району належать: Австралія, Нова Зеландія, Фіджі, Самоа, Папуа-Нова Гвінея, Тонга, Соломонові острови та інші острівні держави.

Характерні риси:

- Унікальна природа: Великий Бар’єрний риф, пустеля Аутбек, Тасманія, гейзери Нової Зеландії.
- Розвиток екологічного, пригодницького, спортивного та пляжного туризму.
- Велика кількість національних парків і заповідників.
- Високий рівень безпеки, сервісу та екологічної політики.
- Культурні особливості: аборигенна спадщина Австралії, маорійська культура Нової Зеландії.
- Популярні туристичні центри: Сідней, Мельбурн, Брісбен, Окленд, Веллінгтон.

Регіон виділяється поєднанням комфортності, природи та високотехнологічних міст.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.

2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси світу. Львів: ЛьвДУ, 2018.

3. Hall C.M., Page S. The Geography of Tourism and Recreation. Routledge, 2020.

4. Cooper C. Essentials of Tourism. London: Pearson, 2019.

Перелік веб-ресурсів

- UNWTO – Regional Tourism: https://www.unwto.org
- Pacific Asia Travel Association (PATA): https://www.pata.org
- Tourism Australia: https://www.australia.com
- Tourism New Zealand: https://www.newzealand.com
- ASEAN Tourism: https://www.aseantourism.travel
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 9

Тема: Географія туризму Американського регіону

Мета:Сформувати у здобувачів освіти комплексне уявлення про туристично-рекреаційний потенціал Американського регіону, особливості туристичних районів Північної, Центральної, Південної Америки та Карибського басейну, а також їхню роль у світовій туристичній індустрії.

Завдання:

- Розкрити загальну характеристику Американського туристичного регіону.
- Охарактеризувати Північноамериканський туристичний район.
- Дати характеристику Центральноамериканському туристичному району.
- Визначити специфіку туристичного району Карибського басейну.
- Проаналізувати туристичний потенціал Південноамериканського туристичного району.

План лекції:

1. Загальна характеристика Американського туристичного регіону.
2. Північноамериканський туристичний район.

3. Центральноамериканський туристичний район.

4. Туристичний район Карибського басейну.

5. Південноамериканський туристичний район.

Конспект лекції

1. Загальна характеристика Американського туристичного регіону

Американський туристичний регіон включає Північну, Центральну та Південну Америку, а також острівні держави Карибського басейну. Для регіону характерні:

Основні риси:

- надзвичайне природне різноманіття — від арктичних зон Канади до тропічних лісів Амазонії;
- високий рівень урбанізації у Північній та Південній Америці (Нью-Йорк, Лос-Анджелес, Сан-Паулу, Буенос-Айрес);
- глобально відомі туристичні об’єкти: Гранд-Каньйон, Ніагарський водоспад, Амазонія, Мачу-Пікчу, Патагонія;
- різноманіття культур, релігій та мовних груп;
- сильна туристична інфраструктура в Північній Америці та країнах Карибського басейну;
- спеціалізація туризму — культурний, природничий, пригодницький, діловий, пляжний, екологічний туризм.

Регіон є одним із ключових центрів світової туристичної активності та займає важливе місце на світовому ринку.

2. Північноамериканський туристичний район

До району входять: США, Канада, Мексика (частково — залежно від класифікації).

Характерні особливості:

- Розвинена інфраструктура: міжнародні аеропорти, готельні мережі, туристичні центри.
- Один із провідних світових центрів ділового туризму (Нью-Йорк, Чикаго, Торонто).

- Унікальні природні ресурси: Йеллоустон, Гранд-Каньйон, Скелясті гори, Національні парки Канади.
- Культурні ресурси: музеї, театри, мегаполіси, етнокультурні райони (квебекська культура, індіанська спадщина).
- Мексика — популярний центр пляжного і культурно-історичного туризму (Юкатан, Канкун, ацтекська та майяська спадщина).

Північна Америка — це поєднання високотехнологічних міст і унікальних природних ландшафтів.

3. Центральноамериканський туристичний район

До регіону належать: Гватемала, Гондурас, Сальвадор, Нікарагуа, Коста-Рика, Панама.

Особливості регіону:

- Величезна кількість археологічних пам’яток майя (Тікаль, Копан).
- Тропічні ліси, вулкани, озера — значний потенціал для еко- та пригодницького туризму.
- Коста-Рика та Панама — лідери екологічного та національно-паркового туризму.
- Розвивається гастрономічний та етнокультурний туризм.
- Нерівномірність економічного розвитку і проблеми безпеки в деяких країнах.

Центральна Америка приваблює туристів своєю автентичністю, природою та археологічними пам’ятками.

4. Туристичний район Карибського басейну

До району входять: Ямайка, Куба, Домінікана, Багами, Барбадос, Тринідад і Тобаго, Антигуа і Барбуда, Сент-Люсія та інші острівні держави.

Ключові риси:

- Один із найпотужніших пляжних та курортних центрів світу.
- Тропічний клімат, тепле море, коралові рифи.
- Розвинений круїзний туризм (Карибські круїзи — найпопулярніші у світі).

- Поєднання європейської, африканської та латиноамериканської культур.
- Туризм є основою економіки більшості держав регіону.
- Відомі туристичні напрямки: Куба (Гавана, Варадеро), Домініканська Республіка (Пунта-Кана), Багами, Барбадос.

Карибський басейн має стабільно високий попит і розвинену інфраструктуру.

5. Південноамериканський туристичний район

До нього входять: Бразилія, Аргентина, Чилі, Перу, Болівія, Колумбія, Еквадор, Уругвай, Парагвай, Венесуела.

Специфічні риси:

- Гігантське природне різноманіття: Амазонія, Анди, Патагонія, Галапагоські острови, водоспад Ігуасу.
- Розвиток екотуризму, пригодницького туризму, культурно-історичних маршрутів.
- Перу — центр археологічного туризму (Мачу-Пікчу).
- Бразилія — лідер пляжного, карнавального і міського туризму (Ріо-де-Жанейро, Сальвадор).
- Аргентина та Чилі — популярні напрямки гірського, винного та мандрівного туризму.
- Колумбія та Еквадор — центри культурної та природної екзотики.

Південна Америка — регіон, що пропонує унікальні можливості для активного, пізнавального та природничого туризму.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси світу. Львів: ЛьвДУ, 2018.
3. Hall C.M., Page S. The Geography of Tourism and Recreation. Routledge, 2020.
4. Cooper C. Essentials of Tourism. London: Pearson, 2019.

Перелік веб-ресурсів

- UNWTO – Tourism in the Americas: https://www.unwto.org
- Organization of American States – Tourism Reports: https://www.oas.org
- Caribbean Tourism Organization: https://www.onecaribbean.org
- Visit Latin America: https://visitlatinamerica.travel
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 10

Тема: Географія туризму Африканського регіону

Мета: Сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про туристичний потенціал Африки, просторову структуру туристичного регіону, природні й культурні ресурси, специфіку розвитку туризму в різних частинах континенту.

Завдання:

- Дати загальну характеристику Африканського туристичного регіону.
- Охарактеризувати туристичні райони Північної, Західної, Центральної, Східної та Південної Африки.
- Визначити природні, культурні та інфраструктурні чинники, що впливають на розвиток туризму в Африці.
- Показати специфіку туристичних продуктів, які формуються у різних регіонах континенту.

План лекції:

1. Загальна характеристика Африканського туристичного регіону.
2. Північноафриканський туристичний район.
3. Західноафриканський туристичний район.
4. Центральноафриканський туристичний район.
5. Східноафриканський туристичний район.
6. Південноафриканський туристичний район.

Конспект лекції

1. Загальна характеристика Африканського туристичного регіону

Африка — континент із унікальним поєднанням природних ландшафтів, екзотичної фауни, давніх цивілізацій і культурної різноманітності.

Характерні риси туристичного регіону Африки: Величезне природне розмаїття: Сахара, савани, тропічні ліси Конго, вулкани Східної Африки, Червоне море, пустеля Калахарі. Багата історико-культурна спадщина: Давній Єгипет, етнічні культури, мовна та релігійна різноманітність. Водночас нерівномірний розвиток туристичної інфраструктури. Висока роль екотуризму, сафари, пляжного відпочинку, історико-культурних маршрутів. Значний потенціал, але туристичний розвиток ускладнюється політичною нестабільністю окремих країн та інфраструктурними викликами.

Африка пропонує туристам як масові морські курорти (Єгипет, Туніс), так і унікальні природні маршрути (Кенія, Танзанія, Намібія).

2. Північноафриканський туристичний район

До району належать: Єгипет, Туніс, Марокко, Алжир, Лівія, Судан (частково).

Особливості регіону:

- Одна з найрозвиненіших частин туристичної Африки.
- Пляжний та культурно-історичний туризм — головна спеціалізація.
- Єгипет — центр масового туризму: Червоне море, Каїр, Луксор, піраміди Гізи.
- Марокко — поєднання східної культури та Атлантичних курортів (Касабланка, Марракеш).
- Туніс — добре розвинена інфраструктура, таласотерапія.
- На узбережжях — розвинений готельний бізнес і система all inclusive.

Північна Африка має стійкі туристичні потоки та високий рівень доступності.

3. Західноафриканський туристичний район

До нього входять: Сенегал, Гамбія, Гана, Нігерія, Кот-д'Івуар, Того, Бенін, Малі, Буркіна-Фасо.

Характерні риси:

- Багатство етнокультурних традицій, музики, ремесел.
- Пляжний туризм уздовж Гвінейської затоки (Сенегал, Гамбія).
- Історичні об'єкти, пов'язані з трансатлантичною работоргівлею (острів Ґоре — Сенегал).
- Великий потенціал для культурного та пригодницького туризму.
- Проблеми безпеки та інфраструктури стримують масовий туризм.

Західна Африка приваблює насамперед поціновувачів автентичності та етнокультури.

4. Центральноафриканський туристичний район

До регіону належать: Демократична Республіка Конго, Республіка Конго, Центральноафриканська Республіка, Габон, Камерун, Екваторіальна Гвінея, Чад.

Особливості:

- Значні площі тропічних лісів Конго, унікальна фауна (горили, шимпанзе).
- Попит на екотуризм, фотосафари, дослідницькі експедиції.
- Габон — один із найбільш перспективних центрів еко-туризму.
- Камерун — «Африка в мініатюрі» (пустелі, гори, тропіки, океанське узбережжя).
- Однак розвиток туризму обмежується політичними ризиками, слабкою транспортною інфраструктурою.

Цей район — найменш освоєний, але має найбільший потенціал для природничих турів.

5. Східноафриканський туристичний район

До нього входять: Кенія, Танзанія, Уганда, Руанда, Бурунді, Ефіопія, Сомалі, Еритрея, Джибуті.

Характерні риси:

- Один із найважливіших центрів сафарі-індустрії у світі (Серенгеті, Масай-Мара, Кіліманджаро).
- Багата культурна спадщина: Лалібела (Ефіопія), культура масаїв.
- Узбережжя Індійського океану — популярні пляжні курорти (Занзібар, Момбаса).
- Уганда і Руанда — екотуризм, спостереження за гірськими горилами.
- Розвинений активний туризм: хайкінг, лазіння на вулкани, трекінги.

Східна Африка — один із брендів світового природничого туризму.

6. Південноафриканський туристичний район

До регіону входять: ПАР, Намібія, Ботсвана, Зімбабве, Замбія, Мозамбік, Лесото, Есватіні.

Особливості:

- ПАР — один із найрозвиненіших туристичних центрів Африки (Кейптаун, Кейп-Пойнт, Сафари-парки).
- Намібія — унікальні пустельні ландшафти (Соссусфлей, Скелетон-Коаст).
- Замбія й Зімбабве — знамениті водоспади Вікторія.
- Ботсвана — висококласний елітний сафарі-туризм (дельта Окаванго).
- Мозамбік — океанські пляжі, дайвінг.

Регіон має високу якість сервісу та популярний серед туристів, що цінують дикі ландшафти та комфорт.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси світу. Львів: ЛьвДУ, 2018.
3. Hall C.M., Page S. The Geography of Tourism and Recreation. Routledge, 2020.

4. Rogerson C. Tourism in Africa: Development and Perspectives. London: Routledge, 2019.

Перелік веб-ресурсів

- UNWTO – Tourism in Africa: https://www.unwto.org
- African Travel and Tourism Association: https://www.atta.travel
- African Union Tourism Portal: https://au.int
- World Bank – Africa Region Data: https://data.worldbank.org
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 11

Тема: Географія туризму Близькосхідного регіону

Мета: Сформувати у здобувачів освіти комплексне уявлення про туристичні ресурси, особливості розвитку туризму та специфіку туристичної інфраструктури Близькосхідного регіону, а також розкрити характеристику провідних туристичних країн регіону.

Завдання:

- Дати загальну характеристику Близькосхідного туристичного регіону.
- Охарактеризувати туристичні ресурси та спеціалізацію Єгипту, Йорданії, Лівану, Саудівської Аравії та Сирії.
- Визначити ключові чинники розвитку туризму в регіоні.
- Показати специфіку культурно-історичних та природних ресурсів країн Близького Сходу.

План лекції:

1. Загальна характеристика Близькосхідного туристичного регіону.
2. Єгипет.
3. Йорданія.
4. Ліван.
5. Саудівська Аравія.
6. Сирія.

Конспект лекції

1. Загальна характеристика Близькосхідного туристичного регіону

Близький Схід — це територія, що охоплює країни Західної Азії та частково Північної Африки. Регіон має унікальний туристичний потенціал, зумовлений поєднанням давньої історії, релігійної спадщини та природних умов.

Характерні риси туристичного регіону: Центр світових релігій — ісламу, християнства та юдаїзму. Наявність унікальних археологічних пам'яток: Петри (Йорданія), Баальбеку (Ліван), стародавніх міст Сирії. Популярні морські курорти на Середземному та Червоному морях (Єгипет, Ліван). Розвиток пустельного та пригодницького туризму, сафарі, бедуїнської культури. Швидке зростання сучасних туристичних центрів та інфраструктури (зокрема в Саудівській Аравії). Разом із тим, політична нестабільність у частині регіону стримує повноцінний туризм.

Близькосхідний регіон є поєднанням багатотисячолітньої історії, релігійної спадщини та сучасних туристичних тенденцій.

2. Єгипет

Єгипет — один із найбільш відвідуваних туристичних центрів Близького Сходу та Північної Африки.

Основні туристичні ресурси: Піраміди Гізи, Сфінкс, храмові комплекси Луксора й Абу-Сімбела. Круїзи по Нілу — популярний туристичний продукт. Курорти Червоного моря: Хургада, Шарм-ель-Шейх, Марса-Алам. Релігійний туризм: монастир Святої Катерини. Пустельні ландшафти: Синай, Західна пустеля.

Єгипет поєднує масовий пляжний туризм, культурну спадщину та релігійні маршрути.

3. Йорданія

Йорданія — країна з величезним історико-археологічним потенціалом.

Ключові туристичні об'єкти: Петра — один із семи нових чудес світу. Ваді-Рам — пустельний каньйон і центр пригодницького туризму. Мертве море — оздоровчий туризм і унікальний клімат. Амман і Джераш — античні

міста з добре збереженою архітектурою. Християнсько-паломницькі маршрути: ріка Йордан, гора Небо.

Йорданія орієнтується на поєднання культурного, екологічного та оздоровчого туризму.

4. Ліван

Ліван — одна з найкомпактніших, але культурно й природно багатих країн Середземномор'я.

Особливості туризму: Стародавні пам'ятки: Баальбек, Бібл, Сідон. Сучасний міський туризм: Бейрут — «Париж Близького Сходу». Гірськолижні курорти в Ліванських горах (Мзаар Кфардебіан). Пляжний туризм на Середземноморському узбережжі. Відомі заклади гастрономічного та винного туризму — долина Бекаа.

Ліван поєднує пляжний, гірський та культурно-пізнавальний туризм на відносно невеликій території.

5. Саудівська Аравія

Країна тривалий час була закритою для масового туризму, але нещодавно активно реформує індустрію подорожей у межах програми Saudi Vision 2030.

Основні ресурси: Головні святині ісламу — Мекка і Медіна (центр релігійного туризму — хадж і умра). Археологічні пам'ятки: Аль-Ула, Мадаїн Салех. Червоне море — перспективний напрям пляжного туризму. Сучасні мегаполіси (Ер-Ріяд, Джидда) та масштабні інфраструктурні проєкти.

Саудівська Аравія активно формує нові туристичні продукти, розкриваючи культурний потенціал країни.

6. Сирія

До початку конфлікту Сирія була одним із провідних центрів культурно-історичного туризму Близького Сходу.

Ключові об'єкти: Дамаск — одне з найдавніших безперервно заселених міст світу. Алеппо — торговельний центр зі стародавнім цитаделем. Пальміра

— антична столиця караванних шляхів. Унікальні сирійські базари, мечеті та християнські святині.

Нині розвиток туризму обмежений, проте потенціал у сфері культурного та археологічного туризму залишається дуже високим.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси світу. Львів: ЛьвДУ, 2018.
3. Hall C.M., Page S. The Geography of Tourism and Recreation. Routledge, 2020.
4. Sharpley R. Tourism Development in the Middle East. Routledge, 2019.

Перелік веб-ресурсів

- UNWTO – Middle East Tourism: https://www.unwto.org
- Jordan Tourism Board: https://www.visitjordan.com
- Egypt Tourism Portal: https://egypt.travel
- Saudi Tourism Authority: https://www.visitsaudi.com
- Middle East Institute – Regional Reports: https://www.mei.edu
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 12

Тема: Географія туризму в Україні

Мета: Сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про сучасний стан туризму в Україні, особливості туроператорської діяльності, туристичні ресурси держави, просторову організацію туристичної діяльності та систему туристичного районування.

Завдання:

- Розкрити особливості туроперейтингу в Україні.
- Надати стислу характеристику туристичних ресурсів України.
- Дати характеристику туристичної діяльності в державі.
- Описати систему туристичного районування України.

План лекції:

1. Особливості туроперейтингу в Україні.
2. Стисла характеристика туристичних ресурсів України.
3. Характеристика туристичної діяльності в Україні.
4. Туристичне районування України.

Конспект лекції

1. Особливості туроперейтингу в Україні

Туроперейтинг — це діяльність з формування комплексного туристичного продукту (турів), включно з програмою перебування, логістикою, розміщенням та додатковими послугами.

Особливості українського туроператорського ринку: Перевага виїзного туризму у структурі діяльності великих компаній. Поступове зростання внутрішнього та в'їзного туризму, особливо культурно-пізнавального, гастрономічного, релігійного й природничого. Розвиток онлайн-сервісів, посилення ролі цифрових платформ бронювання. Сезонність попиту: літо — морські тури, зима — гірськолижні, свята — культурні маршрути. Підвищення значення локальних туроператорів та DMC-компаній, які створюють індивідуальні та спеціалізовані тури. Переорієнтація туристичних потоків у зв'язку з безпековими викликами та обмеженнями у певних регіонах.

Український туроперейтинг характеризується адаптивністю, переорієнтацією на внутрішній ринок та розвитком нішевого туризму.

2. Стисла характеристика туристичних ресурсів України

Україна має багатий рекреаційний та культурно-історичний потенціал, що дозволяє розвивати різні види туризму.

Природні ресурси:

- Карпатські гори — центр гірськолижного, активного й екологічного туризму.
- Чорне та Азовське моря — пляжний відпочинок (стан інфраструктури залежить від безпекових умов).

- Подільські Товтри, Дністровський каньйон, печери Поділля — спелеотуризм і природничі маршрути.
- Полісся та Слобожанщина — екотуризм, сільський зелений туризм.

Історико-культурні ресурси:

- Міста-пам’ятки: Львів, Київ, Кам’янець-Подільський, Одеса, Чернівці.
- Культові об’єкти: Софія Київська, Києво-Печерська лавра, Почаївська лавра, Печерні монастирі.
- Фортеці та замки: Хотин, Ужгород, Мукачево, Золочів.
- Етнокультурна спадщина: Гуцульщина, Бойківщина, Буковина.

Подієві ресурси:

- Фестивалі (культурні, музичні, гастрономічні), етнічні свята, ярмарки.

Різноманіття природних і культурних ресурсів робить Україну перспективною для розвитку багатьох видів туризму.

3. Характеристика туристичної діяльності в Україні

Сучасні тенденції: Зростання популярності внутрішніх подорожей: Карпати, Поділля, Придніпров’я, Київщина. Активний розвиток сільського туризму, гастротуризму та екотуризму. Поширення нових форматів туризму: ретрит-тури, військово-пізнавальний туризм, індустріальний туризм. Збільшення ролі малого бізнесу: садиби, локальні туроператори, тематичні гіди. Акцент на якість сервісу, безпеку, інклюзивність. Вагоме значення має розвиток транспортної логістики: залізниця, внутрішні авіарейси, автобусні повідомлення.

Фактори впливу на розвиток туризму: Безпекова ситуація в країні. Інвестиції в інфраструктуру. Стандартизація та цифровізація туристичних послуг. Розвиток регіональних туристичних брендів.

Туризм в Україні демонструє стійку тенденцію до структурного оновлення та переходу до більш якісних, спеціалізованих продуктів.

4. Туристичне районування України

Туристичне районування є важливою складовою географії туризму, оскільки відображає просторову організацію туристичних ресурсів і туристичної діяльності.

Основні туристичні райони України:

1. Карпатський туристичний район

- Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська та Чернівецька області.
- Гірськолижний, екологічний, етнокультурний туризм.

2. Причорноморський туристичний район

- Одеська область, частково Миколаївська та Херсонська.
- Морський та кліматичний туризм, гастротуризм.

3. Подільський туристичний район

- Хмельницька, Тернопільська, Вінницька області.
- Фортеці, каньйони, культурно-пізнавальний туризм.

4. Поліський туристичний район

- Волинська, Рівненська, Житомирська, Київська, Чернігівська області.
- Екотуризм, етнографічні маршрути, природні парки.

5. Центрально-Український район

- Кропивницький, Дніпро, Полтава та навколишні території.
- Козацька спадщина, історичні маршрути.

6. Східноукраїнський район

- Харківська, Дніпропетровська, Запорізька області.
- Культурні центри, промисловий та технічний туризм.

Туристичне районування дозволяє ефективно планувати розвиток територій та формувати конкурентні туристичні продукти.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.

2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси України. Львів: ЛьвДУ, 2018.

3. Кравців В. Регіональний розвиток туризму в Україні. Львів: ІРД НАНУ, 2021.

4. Пістун М.Д. Соціально-економічна географія України. Київ: Либідь, 2020.

Перелік веб-ресурсів

- Державне агентство розвитку туризму України: https://tourism.gov.ua
- Міністерство культури та інформаційної політики України: https://mkip.gov.ua
- Офіційний туристичний портал України: https://visitukraine.today
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua

Лекція № 13

Тема: Географічні закономірності розвитку різних видів туризму

Мета: Сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про географічні закономірності розвитку провідних видів туризму, фактори їхнього формування, просторові особливості та сучасні тенденції поширення у світі й Україні.

Завдання:

- Розкрити географію активних видів туризму.
- Охарактеризувати просторові особливості культурно-пізнавального, подієвого та екологічного туризму.
- Визначити географію ділового та релігійного туризму.
- Розкрити специфіку міського й сільського туризму та чинники їхнього розвитку.

План лекції:

1. Географія активних видів туризму.
2. Культурно-пізнавальний туризм.
3. Подієвий туризм.

4. Екологічний туризм.
5. Діловий туризм.
6. Релігійний туризм.
7. Міський та сільський туризм.

Конспект лекції

1. Географія активних видів туризму

Активні види туризму охоплюють фізично насичені форми відпочинку: гірськолижний, пішохідний, водний, велосипедний, скелелазіння, дайвінг тощо.

Географічні закономірності: Гірські райони (Альпи, Карпати, Анди, Гімалаї) — центр гірськолижного, трекінгового та альпіністського туризму. Узбережжя теплих морів (Червоне море, Індонезія, Австралія) — дайвінг, серфінг, снорклінг. Річкові системи (Дунай, Колорадо, Дністер) — рафтинг і каякінг. Лісові й природоохоронні території — пішохідний, велосипедний, кінний туризм.

Активні види туризму залежать від природних умов, сезонності й рівня безпеки.

2. Культурно-пізнавальний туризм

Це найбільш поширений вид туризму, пов’язаний з відвідуванням історичних, культурних, архітектурних та етнографічних об’єктів.

Географія поширення: Європа — найбільша концентрація культурної спадщини: Париж, Рим, Відень, Прага, Львів. Азія — унікальні цивілізації: Китай, Японія, Індія, Близький Схід. Америка — культурно-історичні центри (Мехіко, Куско, Нью-Йорк). Африка — давні цивілізації Єгипту, Ефіопії, культурна спадщина Марокко та Тунісу.

Культурно-пізнавальні маршрути формуються у місцях концентрації пам’яток, історичних центрів і національних традицій.

3. Подієвий туризм

Подієвий туризм охоплює участь у фестивалях, карнавалах, спортивних заходах, релігійних святах та інших масштабних подіях.

Географічні центри подієвого туризму: Карнавал у Ріо-де-Жанейро, Венеціанський карнавал. Мюнхенський Октоберфест, Євробачення, Каннський кінофестиваль. Олімпійські ігри, чемпіонати світу з футболу, авто- та мотоспортивні змагання. В Україні — Львівські фестивалі (кавові, музичні), «Файне місто» у Тернополі, День міста Києва.

Подієвий туризм залежить від транспортної доступності, сезонності та іміджу події.

4. Екологічний туризм

Екотуризм орієнтується на природні ландшафти та мінімальний вплив на довкілля.

Географічні центри: Амазонія, Галапагоські острови, Коста-Рика. Національні парки США, Канада, Нова Зеландія. Африка — савани Східної Африки, національні парки ПАР. В Україні — Карпати, Полісся, біосферні резервати Чорногори й Дунайського регіону.

Екологічний туризм поширений у регіонах з високим рівнем природної унікальності.

5. Діловий туризм

Діловий туризм включає бізнес-зустрічі, виставки, конференції, симпозіуми.

Основні світові центри: Нью-Йорк, Лондон, Токіо, Франкфурт, Сінгапур, Дубай. Регіони з розвиненою економікою та міжнародними корпораціями. Транспортні вузли та міста з великими виставковими центрами.

В Україні діловий туризм розвивається у Києві, Львові, Одесі, Дніпрі та Харкові.

6. Релігійний туризм

Форма подорожей до священних місць і релігійних центрів.

Географія: Єрусалим, Ватикан, Мекка та Медіна — найбільші центри паломництва. Індія — місця, пов’язані з індуїзмом та буддизмом (Варанасі, Бодх-Гая). Сант’яго-де-Компостела — паломницький маршрут «Каміно де Сантьяго». В Україні — Почаївська лавра, Зарваниця, Святогірська лавра.

Релігійний туризм активний у країнах зі значними культовими пам’ятками.

7. Міський та сільський туризм

Міський туризм (урбан-туризм): Характерний для мегаполісів і великих міст. Популярні центри: Лондон, Париж, Берлін, Барселона, Нью-Йорк, Токіо. Основні продукти: музеї, архітектура, шопінг, гастрономія, нічне життя. В Україні — Київ, Львів, Одеса, Харків.

Сільський туризм (зелений туризм): Поширений у регіонах з етнокультурними традиціями та природними ресурсами. Центри: Альпи, Тоскана, прованський регіон Франції, Карпати. В Україні — Гуцульщина, Бойківщина, Поділля, Полісся.

Ці види туризму відображають взаємодію людини з міським або природним середовищем та різняться за туристичними потребами.

Список використаної літератури

1. Бейдик О.О. Географія туризму. Київ: Альтерпрес, 2020.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичні ресурси світу. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018.
3. Hall C.M., Page S. The Geography of Tourism and Recreation. Routledge, 2020.
4. Cooper C. Essentials of Tourism. London: Pearson, 2019.

Перелік веб-ресурсів

- UNWTO – Tourism Reports: https://www.unwto.org
- OECD Tourism Trends: https://www.oecd.org/tourism
- Visit Europe: https://visiteurope.com
- National Geographic Travel: https://www.nationalgeographic.com/travel
- Бібліотека В.І. Вернадського: https://www.nbuv.gov.ua